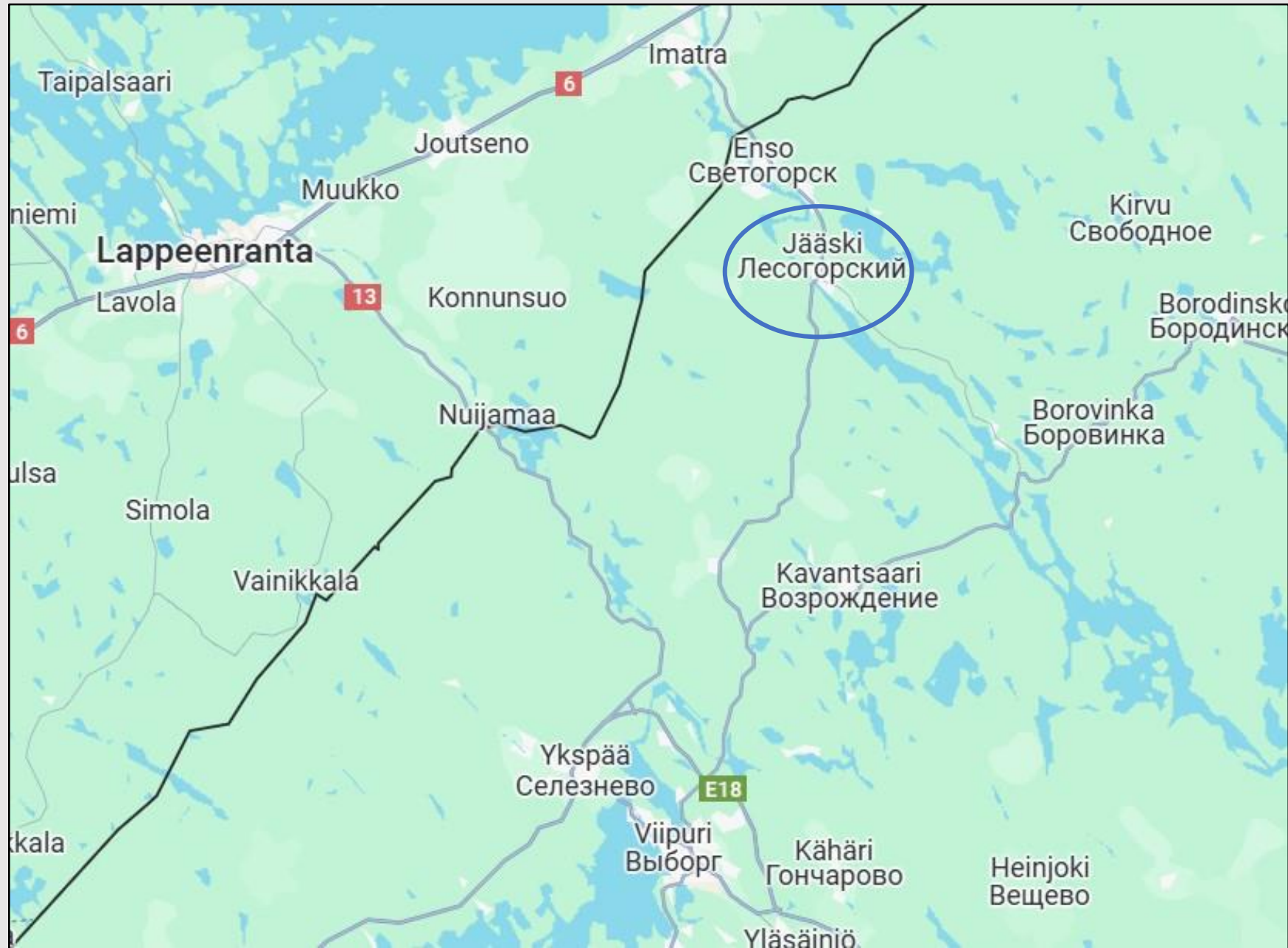

MARTTA JA RAGNAR YPYÄ SÄTERI OSAKEYHTIÖN ARKKITEHTEINA

Valkeakoskella
16. syyskuuta 2024
Leena Makkonen

1937 perustettu Kuitu Osakeyhtiö Jääskessä jäi välirauhansopimuksen ehtojen mukaan Neuvostoliitolle.

Toimitusjohtaja vapaaherra Kenneth Alexander Wrede

Tehtaan paikaksi valittiin Mallasveden niemi.

Martta Martikainen-Ypyä
os. Martikainen

s. 19.9.1904
k. 17.12 1992

Ragnar Ypyä

s. 20.5.1900
k. 5.10.1980

Säterin tehtaiden ja asuntoalueiden suunnittelu tapahtui aluksi Ypyöiden Valkeakoskelle perustamassaan toimistossa.

Työvelvollisia on saapunut rakennustöihin 1941.

TEHTAAN VAIHEET

1941 Säteri Osakeyhtiön perustaminen

suurimmat osakkeenomistajat Yhtyneet Paperitehtaat (15 %) ja Wärtsilä Oy, tekstiili- ja metsäteollisuusyhtiöt, SOK, OTK, jotkut yksityishenkilöt

1941-42 suunnittelu, rakentaminen, tuotantokoneiston asentaminen

1943-44 viskoosikuidun tuotantoa aloiteltiin; kesällä -43 kehrättiin jo sillaa

1945 tehtaات valmistuivat, tuotanto käynnistyi

1946 lama ja raaka-ainepula helpottavat, saavutettiin täystuotanto, viskoosipohjaisten sienituotteiden valmistus aloitettiin

1957 kysyntä ja tuotanto kasvoivat, sellofaani lisättiin tuotanto-ohjelmaan

1970-luvun alku Säterin osakkeet omisti Holding Manutas Oy (taustalla Kone Oy / Herlinin perhe)

1970-luvulla Säteri Oy:n henkilöstömäärä oli historiansa huipussa eli yhteensä 2580

1975 Kemira Oy hankki Säterin koko osakepääoman, sulautettiin Kemiraan

1994 tekstiilikuidun tuotannosta muodostettiin itsenäinen Kemira Fibres Oy

1997 myytiin indonesialaiselle yhtiölle, nimeksi jälleen Säteri Oy

2002 osakkeet osti Säteri International Company Ltd

2007 nimeksi Kuitu Oy

2008 Kuitu Oy:n konkurssi

2010 perustettiin Aviron Oy

2013 Aviron Oy:n konkurssi

2019 - - tulipalo, tehdasrakennusten purkutyöt....

Voimalaitos ja sen piippu. Takana oikealla viskoositehdas. Edessä kehrulinja, jälkikäsittely ja kuivaus.

Kuvan etualalla hallintorakennuksen matala osa ja sen kattoikkunat. Vasemmalla raionsilkkit tehdas, jonka takana ohuempi voimalaitoksen piippu ja paksumpi kaasupiippu. Piippujen välissä viskoositehdas, oikeassa reunassa teknillinen konttori.

Säterin tehdasalue 1950-luvulla

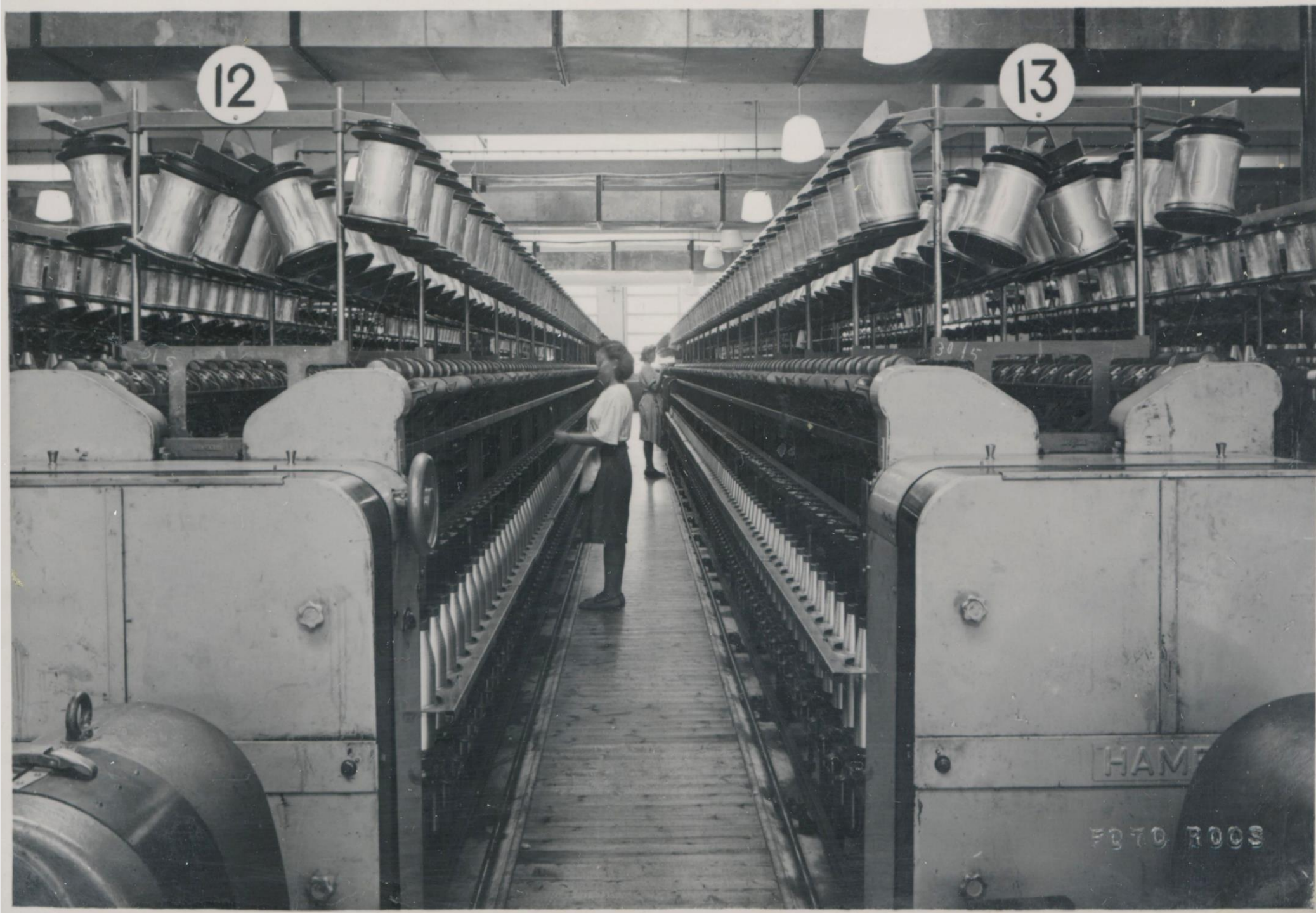

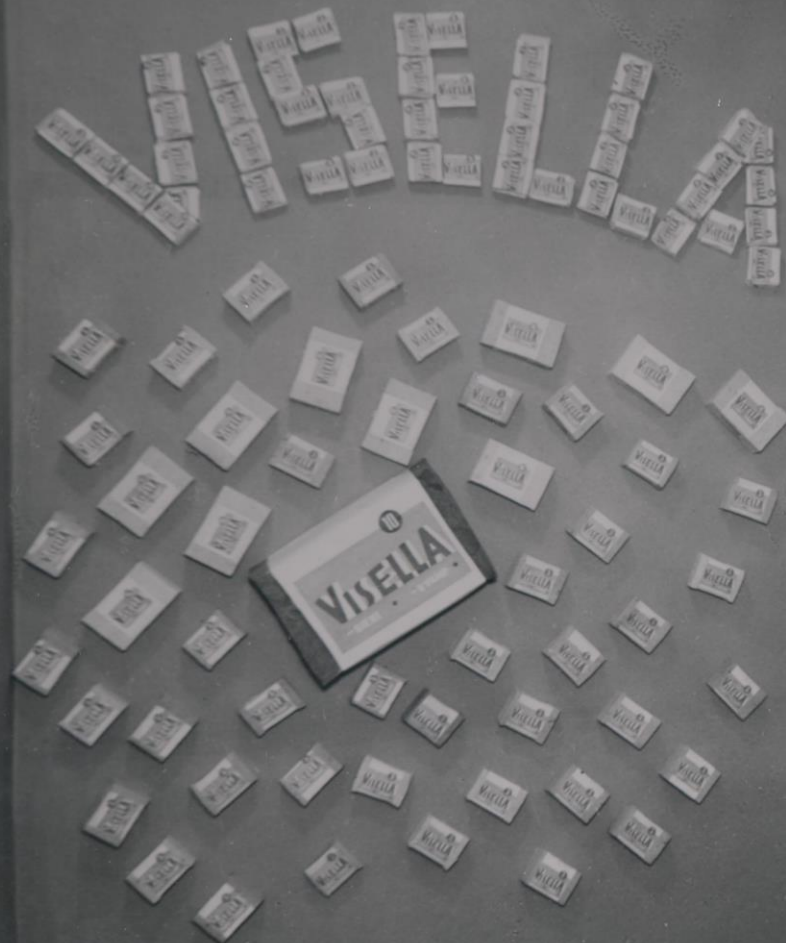

FOTO 0003

VISELLÄN
KÄYTTÖMAHDOLLISUUKSI

PUHTAAKSI
IKKUNAT
LATTIAT
ASTIAT
AUTOT
VENEET
KUMIJALKINEET
KOULUTAUTUT

KYLPYSIENI LAPSILLE JA HUONE
TEDLLISUUDEN ERI ALUJA
YM. YM.

*Aluslevy-uutuus, jota
suosittelemme kaikille per-
heenemännille.*

KOKEILTUANNE ALUSLEVYÄ HU-
MAATTE SEN LUKUISAT ERI KÄY-
TÖMAHDOLLISUUDET.

FOTO ROOS

FOTO ROOS

FOTO ROOS

Tehdasalue sekä asuntoja Kirjasniemessä ja Ulvajanniemessä.

Tilapäiset asuntoparakit sijaitsivat Kirjasniemellä, lähellä tehdasta.

Asuntoparakkien alueella toimi pieni myymälä sekä kampaamo talon toisessa päässä.

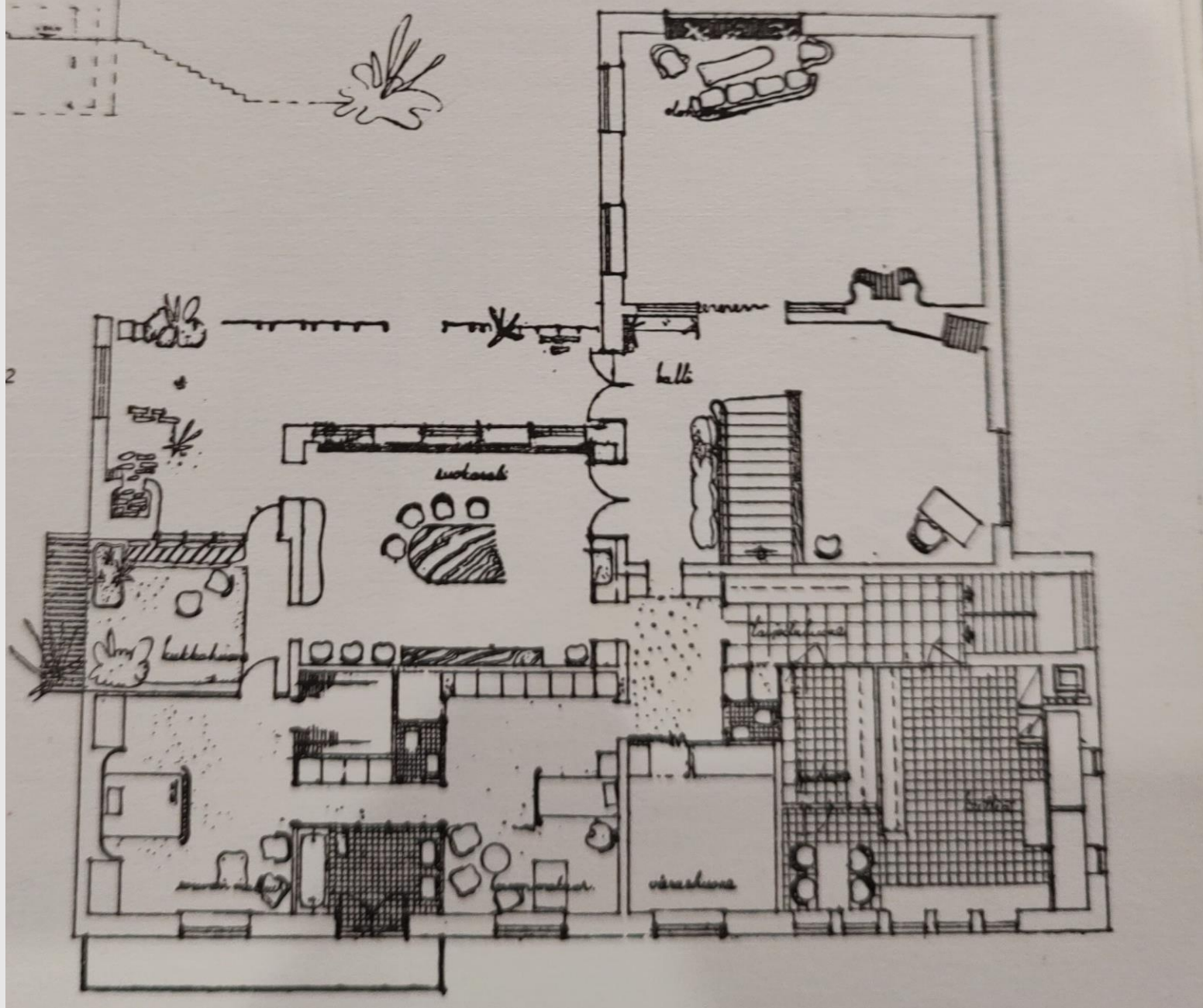
Tilapäiset parakit purettiin uusien asuinrakennusten vähitellen valmistuttua.

Paroninkärki

Toimitusjohtajan talo, pinta-alaltaan 600 m², valmistui 1946 Kirjasniemen kärkeen.

Toimitusjohtajan asuintalossa oli paljon tilaa edustustilaisuuksia varten.

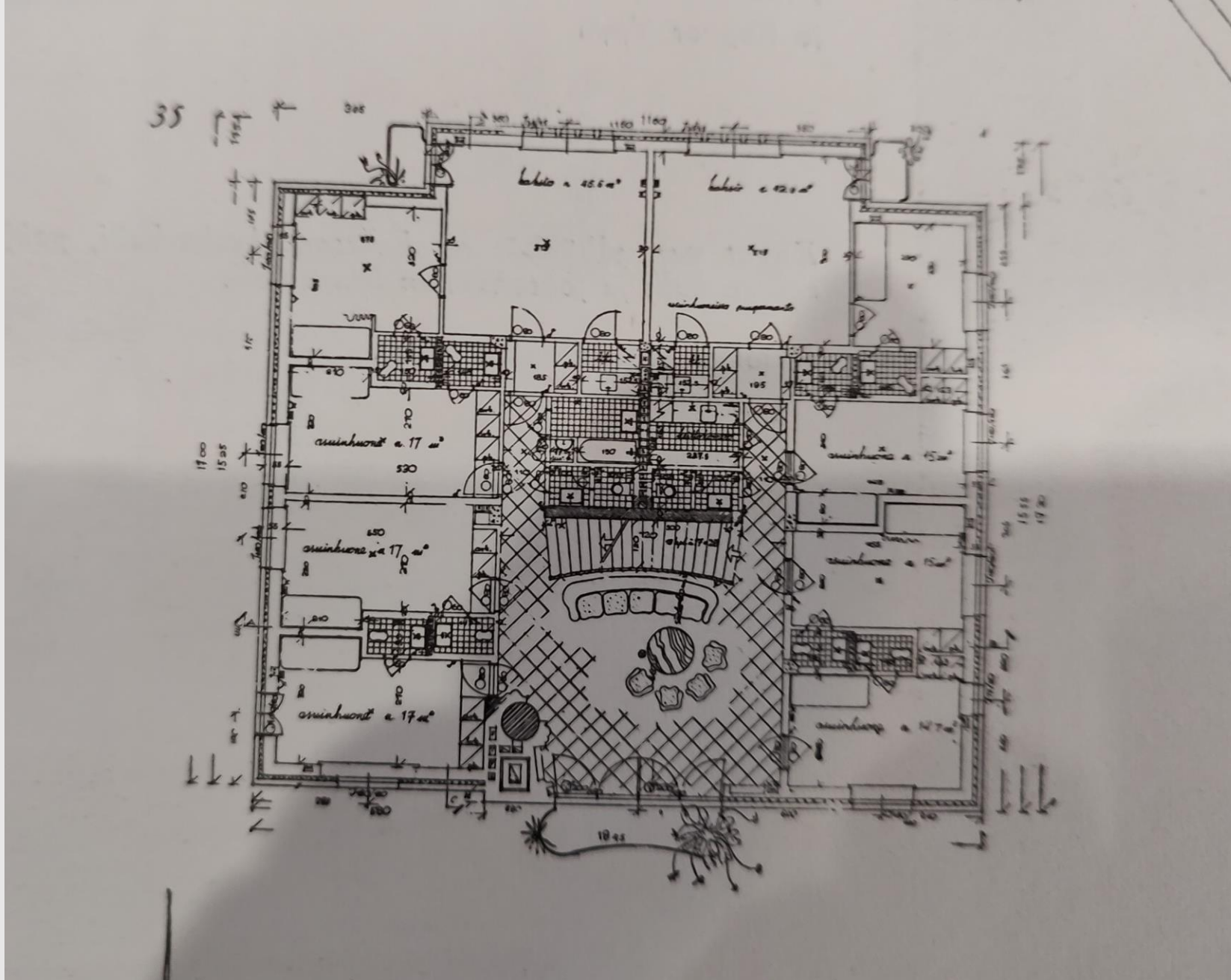
Tehtaan teknisen johtajan asuintalo

Kirjasniemeen rakennettiin lisäksi kuusi muuta asuintaloa tehtaan johtajistoa varten.

Naisvirkailijoiden asuinrakennus Kirjaslinna

Naisvirkailijoiden asuintalossa oli yhden tai kaksi asuinhuonetta käsittäviä asuntoja ja runsaat yhteistilat.

Ulvajanniemen omakotitalotyypit noudattavat perusmuodoltaan jälleenrakennuskauden tyyppiratkaisua.

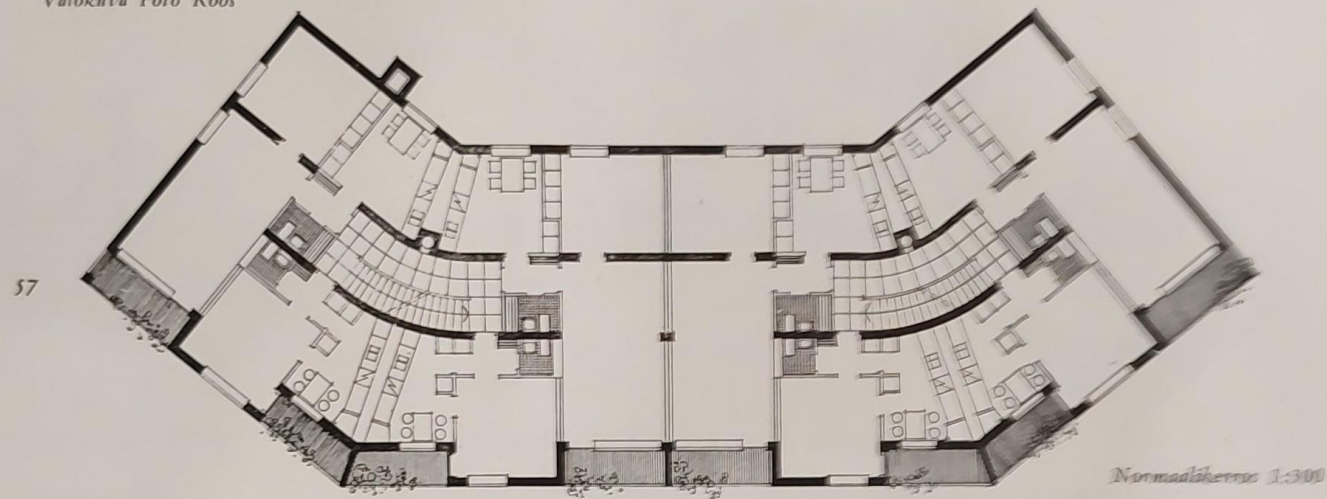

Valokuva Foto Roos

ULVAJA OY, VALKEAKOSKI

ARKKITEHDIT MARTTA MARTIKAINEN-YPYÄ,
RAGNAR YPYÄ JA VEIKKO MALMIO

Ulvajanniemen "Aurinkoviuhkatalot" rakennutti Ulvaja Oy, jonka pääomistaja Säteri Oy oli.

Alppitalot rakennettiin tehtaan mestarien asunnoiksi.

Mestarien rivitalot nykyasussaan

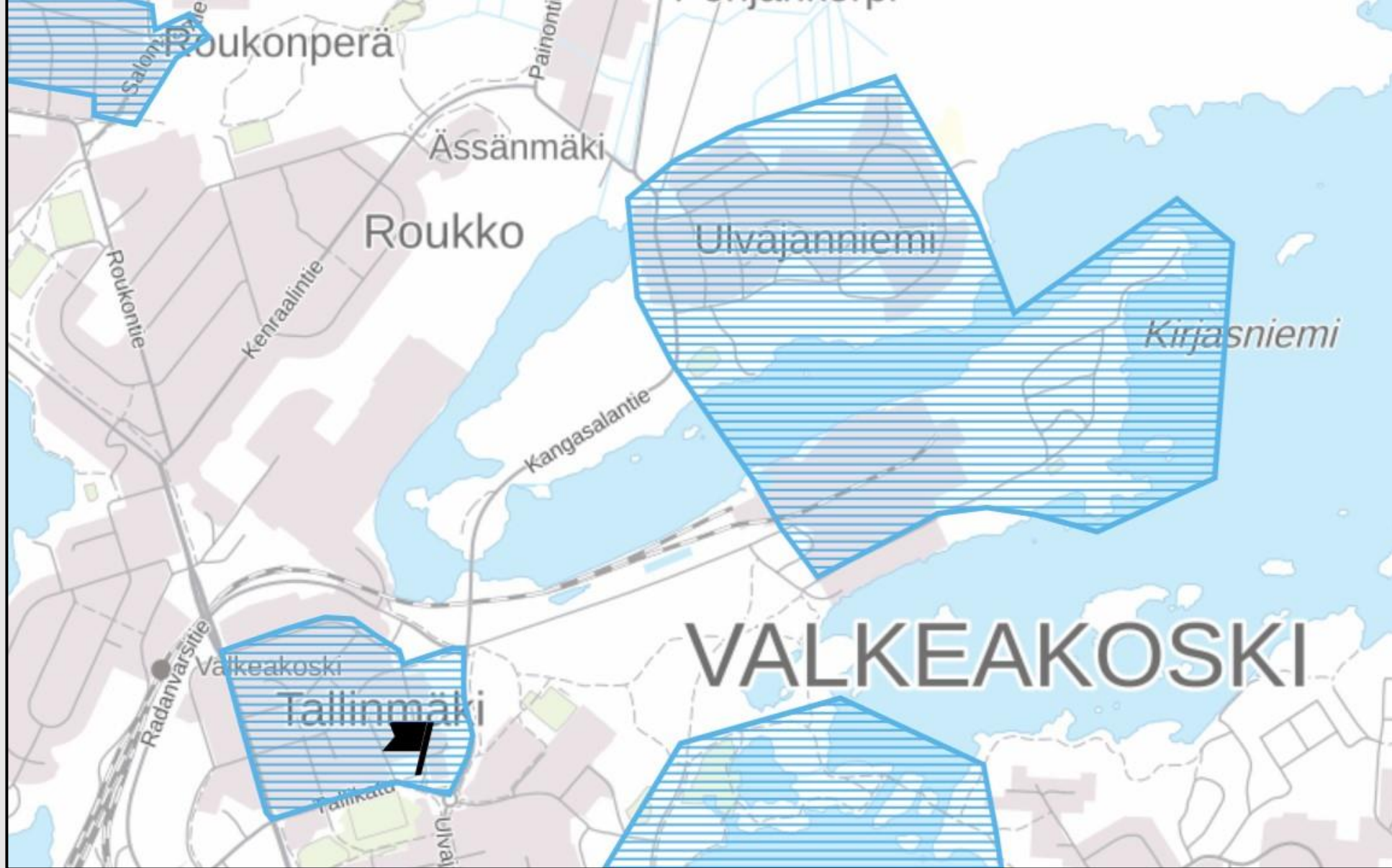

Säteri Osakeyhtiö järjesti työntekijöilleen monenlaista vapaa-ajantoimintaa.

Toimitusjohtaja K.A. Wrede tutustumassa taidekerhon näyttelyyn

Säteri Osakeyhtiö asuntoalueineen on osa valtakunnallisesti merkittävää rakennettua kulttuuriympäristöä (Valkeakosken tehtaات ja yhdyskunta RKY).

